

РАҚАМЛИ ИҚТИСОДИЁТНИНГ ИШБИЛАРМОНЛИК МУҲИТИНИ ЯХШИЛАШДАГИ АҲАМИЯТИ

Арипов Ойбек Абдуллаевич

и.ф.д., проф.

Наманган муҳандислик-қурилиш институти, Иқтисодиёт кафедраси мудир

Нематова Чаросхон Расулжон қизи

НамМҚИ магистранти

АННОТАЦИЯ

Мақола рақамли иқтисодиётнинг ишбилармонлик муҳитини яхшилашдаги аҳамияти масалаларига бағишланган. Рақамли иқтисодиёт асосида виртуал муҳитнинг инфратузилмалар фаолиятига кириб бориши ва ишбилармонлик муҳитининг кенгайиши механизми атрофлича ёритиб берилган. Ишбилармонлик муҳитининг яхшиланиши йўлида рамзий маънодаги формула ишлаб чиқилган.

Калит сўзлар: рақамли иқтисодиёт, кичик бизнес, тадбиркорлик, ишбилармонлик муҳити, инфратузилма, бизнесни юритиш.

АННОТАЦИЯ

Статья посвящена значению цифровой экономики в улучшении бизнес-среды. Подробно объясняется механизм проникновения виртуальной среды в деятельность инфраструктур и расширения бизнес-среды на основе цифровой экономики. Разработана символическая формула для улучшения бизнес-среды.

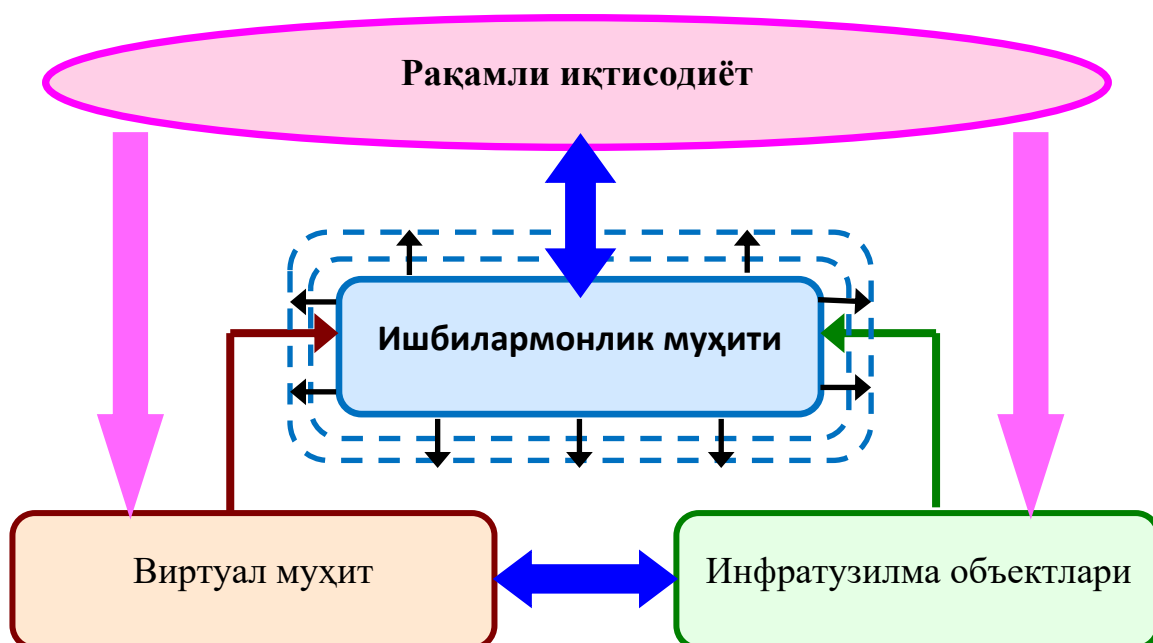
Ключевые слова: цифровая экономика, малый бизнес, предпринимательство, деловая среда, инфраструктура, ведение бизнеса.

ABSTRACT

The article is devoted to the importance of the digital economy in improving the business environment. The mechanism of the penetration of the virtual environment into the activities of infrastructures and the expansion of the business environment based on the digital economy is explained in detail. A symbolic formula has been developed to improve the business environment.

Keywords: digital economy, small business, entrepreneurship, business environment, infrastructure, doing business.

Ишбилармонлик муҳитини кенгайтиришда бозор инфратузилмасининг диверсификациялашуви муҳим аҳамият касб этади. Бу йўналишда рақамли иқтисодиётнинг алоҳида ўрни бор. Чунки рақамли иқтисодиёт туфайли виртуал муҳит ривожланади. Бу эса бозор хизматларининг электрон шакллари тобора кенгайишига олиб келади. Натижада кичик бизнес субъектларининг фаоллиги ошади. Виртуал муҳит инфратузилма объектлари таркибига қирмоқда ва ишбилармонлик муҳитининг таркибидан ҳам жой олмоқда (1-расм). Энг муҳими, ўз-ўзидан мамлакатдаги ишбилармонлик муҳитининг ҳам ўзига хос қулайлашуви рўй бермоқдаки, бунинг оқибатида глобал муносабатларнинг ривожини авж олмоқда.

1-расм. Рақамли иқтисодиёт асосида виртуал муҳитнинг инфратузилмалар фаолиятига кириб бориши ва ишбилармонлик муҳитининг кенгайиши механизми⁵⁶

Фикримизча, рақамли иқтисодиётни ривожлантириш муҳим. Интернет тизимини фаоллаштириш мақсадида хорижий инвестицияларни жалб этиш зарур. Бунинг натижасида электрон узатишнинг замонавий технологияларидан

⁵⁶ Арипов О.А. Монография: Ўзбекистонда кичик бизнесни давлат томонидан тартибга солиш ва ишбилармонлик муҳитини ривожлантириш. –Т.: «LESSON PRESS» нашриёти, 2021. 169 бет.

фойдаланиш фаоллашади. Кенг полосали уланишнинг оптик тармоқларини ривожлантириш ва мобил алоқа тармоғини модернизация қилиш учун қулай шарт-шароитлар таъминланади. Бу эса кичик бизнес субъектлари фаолияти учун янада қулай шароит бўлиб, жаҳоннинг турли давлатлари билан ўзаро иқтисодий муносабатларни тез ва ихчам амалга ошириш имконияти юзага келади.

Рақамли иқтисодиёт давлат, бизнес ва фанни бирлаштириши мумкин. Рақамли иқтисодиётда бошқа халқаро тизимлар ва амалий механизмлар билан бирга бўла олишга эришиш учун «умумий дарча» механизмидаги маълумотлар моделлари ва ҳужжатлар халқаро стандартлари ва тавсиялари асосида ташкил қилиниши лозим. Уйғунлаштириш лозим бўлган хабарлар ва ҳужжатларнинг бошланғич маълумотларини қамраб оладиган маълумотлар рўйхатини тузишда, шунингдек, миллий маълумотлар моделини шакллантиришда уларни халқаро стандартлар талабларига мувофиқ тавсифлаш ва белгилаш зарур⁵⁷.

Шуни эътироф этиш керакки, 2030 йилгача Ўзбекистон Республикасида ахборот-коммуникация ва интернет технологияларига асосланган рақамли иқтисодиёт улушини мамлакат ялпи ички маҳсулот таркибида 10% га етказиш асосий вазифа сифатида белгиланган. Қораверса, халқаро ташкилотлар рейтингида юқори кўрсаткичларга эришиш бўйича барча ташкилий-ҳуқуқий чора-тадбирлар қўлланилмоқда.

2023 йилнинг 1 сентябргача Ўзбекистонда интернет хизматлари сифати ва узатиш тезлигини ўлчайдиган тизим жорий этиш таклиф қилинди. Унинг веб-сервис ҳаволаси ва мобил иловаси очик манбаларда ҳамда интернет хизматларини кўрсатувчи компанияларнинг расмий сайтларида жойлаштирилиши ҳам белгиланган.

Президентининг 2022 йил августидаги ПҚ-357-сонли ҳамда 2018 йил ноябрдаги ПҚ-4024-сон қарорларига мувофиқ, Интернет хизматлари сифати ва узатиш тезлигини ўлчаш — «тезнет.уз» миллий ахборот тизимини жорий этиш таклифи берилмоқда.

Бундан кўзланган асосий мақсад — интернет хизматлари сифати ва узатиш тезлигини замонавий ИТ-воситаларини қўллаган ҳолда мониторинг қилиш ва жамоатчилик назоратини таъминлашдир. Шунингдек, тегишли вазирлик ва идоралар биргаликда қуйидагиларни амалга оширишни кўзламоқдалар⁵⁸:

⁵⁷ Хашимов П.З., Фахриддинова З.Ф. Ўзбекистонда рақамли иқтисодиётни ривожлантириш истикболлари. // Иқтисод ва молия. №3, 2020. 157-164 бетлар.

⁵⁸ <https://www.gazeta.uz/oz/2022/11/14/national-system/>

– 2023 йил 1 февралга қадар, маълумотларни узатиш, шу жумладан Интернет хизматлари сифати ва узатиш тезлигини ўлчаш бўйича халқаро тажрибани ўрганиши;

– 2023 йил 10 июлга қадар «тезнет.уз» миллий ахборот тизими техник ҳужжатлари ишлаб чиқилишини ҳамда белгиланган тартибда экспертизадан ўтказилиши;

– 2023 йил 1 сентябрга қадар тизимни дастлабки босқичда синов тарзда ишга тушириш кўзда тутилмоқда.

Айни даврда Ўзбекистонда интернет тизимини янада ривожлантириш мақсадида Хитой Халқ Республикасидан 40 млн. АҚШ долларидан қарз олиш кўзланмоқда. «Вазирлар Маҳкамаси қарори лойиҳасига кўра, ушбу маблағлар инвестиция лойиҳалари доирасида «Ўзбектелеком» АК томонидан тузиладиган, технологик ускуналар, дастурий таъминот ҳамда хизматлар кўрсатишни етказиб бериш учун импорт шартномалари қийматининг 100 фоизини тўлашга сарфланади»⁵⁹. Ҳужжатда «5G технологиясини жорий этиш истиқболи билан телекоммуникация тармоқларини ривожлантириш», «Маълумотларни сақлаш ва қайта ишлаш марказини кенгайтириш» ҳамда «Интернетга кенг полосали уланиш бўйича симсиз технологияларни жорий этиш» каби лойиҳалар ҳам назарда тутилган.

Ўзбекистонда рақамли иқтисодиётни ривожлантириш учун барча имкониятлар ва шарт-шароитлар етарли. Лекин шундай бўлса-да, бундай иқтисодиётнинг ривожланиши жуда секин кечмоқда. Бунга қуйидаги бир қатор омиллар сабаб бўлмоқда:

- мамлакат бўйлаб интернет тезлиги ва сифатининг пастлиги;
- иқтисодиётнинг кўплаб соҳаларда монополияларнинг мавжудлиги;
- ахборот технологиялари соҳасидаги қонунчиликнинг замондан ортда қолганлиги;
- компьютер саводхонлиги даражасининг пастлиги;
- ахборот технологиялари бўйича малакали мутахассисларининг етишмаслиги;
- ахборот технологиялари хавфсизлигининг етарли даражада эмаслигидир.

⁵⁹ Манбалар: <https://review.uz/ru/news/technology/> Ўзбекистон уллучиш инфраструктуру интернетга за счег китайского кредита.; <https://uznews.uz/ru/article/16132>.

Албатта бу каби салбий омиллар нафақат рақамли иқтисодиётнинг ривожланишига тўсиқ бўлади, балки мамлакатдаги ишбилармонлик муҳитига ҳам ўзининг ёмон таъсирини кўрсатади.

Юқоридагилардан келиб чиқиб ишбилармонлик муҳитининг (*Иш_м*) яхшиланишида рамзий маънода қуйидаги формулага мурожаат қилиш мақсадга мувофиқдир⁶⁰:

$$Иш_м = Қонун_т + Мал_м + Инф_ф + Кор_кк$$

Демак, ишбилармонлик муҳитини қулайлашувида қонунчиликни такомиллаштириш (*Қонун_т*), малакали мутахассисларни (*Мал_м*) жалб этиш, инфратузилма фаолиятини (*Инф_ф*) яхшилаш билан бир қаторда, коррупцияга қарши курашиш (*Кор_{кк}*) муҳим аҳамият касб этади.

Мамлакатда ишбилармонлик муҳитини қулайлаштириш мақсадида инфратузилма фаолиятини кенгайтириш учун қуйидаги йўналишларда чоратадбирларни амалга жорий этиш зарур:

- маҳаллий шароитда ички капиталдан фойдаланиш самарадорлигини ошириш ва хорижий инвесторларни жалб этишни кучайтириш;
- МДХ мамлакатларида фаолият кўрсатаётган кичик бизнес субъектларига хизмат кўрсатувчи инфратузилмалар филиалларини очиш;
- кўп тармоқли кичик бизнес субъектлари фаолияти таркибида инфратузилмалар шохобчалари ёки уларнинг шўъбаларини ташкил этиш;
- ҳудудларда (айниқса қишлоқ жойларида) инновацияли институтлар ташкил этиш ва улар фаолиятини кучайтириш: бизнес инкубаторлар, технопарklar, лизинг корхоналари, технологик ишлаб чиқариш марказлари сонини ошириш ва рақобатини ташкил этиш;
- бозор инфратузилмаси фаолиятини рағбатлантирувчи воситаларни ишга солиш ва бюрократик тўсиқларни бартараф этиш мақсадида маҳаллий бошқарув идораларининг ваколатларини фаоллаштириш;
- тадбиркорларга замонавий бизнес асосларини ўргатиш, бу бўйича алоҳида мустақил тадбиркорларга таълим бериш марказини ташкил этиш ва ОТМ ҳамкорлигида мутахассисларни жалб этган ҳолда ўқув курсларини жорий этиш;
- бозор инфратузилма объектларини фаоллаштириш ва унинг фаолиятини оммалаштириш мақсадида бозор инфратузилмаси фаолияти бўйича махсуслаштирилган адабиётларни тайёрлаш ва нашр қилиш.

⁶⁰ Арипов О.А. Монография: Ўзбекистонда кичик бизнесни давлат томонидан тартибга солиш ва ишбилармонлик муҳитини ривожлантириш. –Т.: «LESSON PRESS» нашриёти, 2021. 171 бет.

Хулоса қилиб айтганда, ҳозирги даврда биз электрон технологиялар қандай қилиб оммавий хизмат кўрсатиш соҳасини тубдан ўзгартираётганлигининг гувоҳи бўлиб турибмиз. Рўй бераётган ўзгаришлар орқали биз рақамли иқтисодиётнинг афсона ёки ҳақиқат эканлигини эътироф этмоқчи эмасмиз. Аксинча, рақамли иқтисодиёт ишбилармонлик муҳитига ўзгаришлар киритиб, жамиятга янада самаралироқ хизмат кўрсатиш имконини яратиши тўғрисида фикрларимизни ифода этдик.

Фойдала нилган адабиётлар рўйхати: (REFERENCES)

1. Ўзбекистон Республикаси Қонуни. «Эркин иқтисодий зоналар тўғрисида» ЎРҚ-220-1-сонли, 1996 йил 25 апрел.
2. Ўзбекистон Республикаси Президентининг Қарори. «2022-2023 йилларда ахборот-коммуникация технологиялари соҳасини янги босқичга олиб чиқиш чора-тадбирлари тўғрисида» ПҚ-357-сонли, 2022 йил 22 август.
3. Арипов О.А. Ўзбекистонда кичик бизнесни давлат томонидан тартибга солиш ва ишбилармонлик муҳитини ривожлантириш. –Т.: «LESSON PRESS» нашриёти, 2021. – 225 б.
4. Хашимов П.З., Фахриддинова З.Ф. Ўзбекистонда рақамли иқтисодиётни ривожлантириш истиқболлари. // Иқтисод ва молия. №3, 2020.
5. Қодиров Х. Эркин иқтисодий ва кичик саноат зоналарида муаммолар аниқланди. // <http://uza.uz/oz/society/>
6. <https://review.uz/ru/news/technology/> Ўзбекистан уллучшит инфраструктуру интернета за счет китайского кредита.
7. <https://uznews.uz/ru/article/16132>
8. <https://www.gazeta.uz/uz/2019/06/22/specials-zones/>
9. <https://www.gazeta.uz/oz/2022/11/14/national-system/>
10. Abdulazizovich, K. U. B., & Tursunpolatovna, N. N. (2023). Improving Reflection Of Information About Cash And Equivalentents In The Accounting Balance Sheet On The Basis Of International Standards. *Journal of Survey in Fisheries Sciences*, 10(2S), 2107-2114.
11. Abdulazizovich, X. U. B. (2023). XALQARO QOIDALAR ASOSIDA QIMMATLI QOG'OZLAR HISOBINI TAKOMILLASHTIRISH. *Interpretation and researches*, 1(3), 21-27.
12. Xolmirzaev, U. A. (2020). Financial assets and improvements of their analysis. *Экономика и социум*, (1 (68)), 102-105.

13. Juraev, E. S., & Xolmirzayev, U. A. (2020). Supporting small business subjects by tax reforms. *Экономика и социум*, (1 (68)), 48-52.
14. Холмирзаев, У. А. (2022). ҚИСҚА МУДДАТЛИ ҚИММАТЛИ ҚОҒОЗЛАРНИ АНАЛИТИК ҲИСОБИНИ ТАКОМИЛЛАШТИРИШ. *Архив научных исследований*, 2(1).
15. Juraev, E., Xolmirzaev, U. A., & Rustamova, M. (2021). INCREASING THE EFFICIENCY OF REAL INVESTMENT IN THE CONDITIONS OF ECONOMIC LIBERATION. *Интернаука*, (21-5), 9-11.
16. Хакимов, Б., Талабоев, Х., & Холмирзаев, У. (2021). ВОПРОСЫ УЛУЧШЕНИЯ АНАЛИЗА ОБРАЩЕНИЯ ДОЛГОВОЙ ЗАДОЛЖЕННОСТИ В УСЛОВИЯХ НАПРАВЛЕНИЯ. *Экономика и социум*, (6-2 (85)), 441-446.
17. Xolmirzaev, U. A., & Juraev, E. S. (2020). Problems of improvement of debtor debt debt analysis. *Мировая наука*, (1 (34)), 100-105.
18. Juraev, E. S., & Xolmirzayev, U. A. (2019). Profits of housekeeping and its development. *TRANS Asian Research Journals*, 8(4).
19. Xolmirzaev, U., Juraev, E., & Axmadjonova, M. (2021). THE ROLE OF ACCOUNTING IN SMALL BUSINESS MANAGEMENT. *Интернаука*, (21-5), 20-22.
20. Hakimov, B., Yunusov, M., & Holmirzayev, U. (2018). Elaboration of The Balance Sheet Liquidity Analysis-Requirements of The Period. *International Finance and Accounting*, 100.
21. Khakimov, B., & Kholmirzayev, U. (2020). IMPROVING CASH ACCOUNTING AND ANALYSIS ON THE BASIS OF INTERNATIONAL EXPERIENCES. *International Finance and Accounting*, 2020(1), 18.
22. Камолов, А. А., & Холмирзаев, У. А. (2016). Малый бизнес и частное предпринимательство в Узбекистане. *Вопросы экономики и управления*, (5), 182-184.
23. Abdurahmon, K., & Abdulazizovich, K. U. (2021, December). Some Issues of Improving Securities Accounting. In *Conference Zone* (pp. 129-132).
24. Xolmirzaev, U. A., Juraev, E., & Jamgirova, G. I. (2021). APPROACH TO ACCOUNTING FOR FINANCIAL ASSETS IN THE ENTERPRISE IN ACCORDANCE WITH INTERNATIONAL STANDARDS. *Интернаука*, (21-5), 17-19.
25. Gulshirin, J., & Abdulazizovich, X. U. B. (2022, March). INCREASING THE EFFICIENCY OF INVESTMENT IN THE DEVELOPMENT OF EXPORT DIVERSIFICATION IN THE REGION. In *Conference Zone* (pp. 277-281).

26. Sirojiddinov, I., Xolmirzaev, U., & Axmadjonova, M. (2021). THE NEED AND FACTORS TO ACCELERATE THE DEVELOPMENT OF PRIVATE ENTREPRENEURSHIP. *Интернаука*, (21-5), 14-16.
27. Убайдуллаев, Т., & Холмирзаев, У. (2019). ФАКТОРЫ И ТЕНДЕНЦИИ ЭКОНОМИЧЕСКОГО РОСТА. *Мировая наука*, (1 (22)), 299-302.
28. Abdulazizovich, K. U. (2022). IMPROVING METHODOLOGICAL APPROACHES TO FINANCIAL ASSET ACCOUNTING. *INTERNATIONAL JOURNAL OF RESEARCH IN COMMERCE, IT, ENGINEERING AND SOCIAL SCIENCES ISSN: 2349-7793 Impact Factor: 6.876*, 16(4), 56-62.
29. Kamolov, A. A., & Xolmirzayev, U. A. (2018). Economic Laws And Categories. *Экономика и социум*, (2 (45)), 34-36.
30. Abdulazizov, K. U., Sherzod, I., & Abdulkhodinevna, S. M. (2022). IMPROVING THE METHODOLOGICAL BASIS OF ACCOUNTING FOR FINANCIAL ASSETS. *INTERNATIONAL JOURNAL OF SOCIAL SCIENCE & INTERDISCIPLINARY RESEARCH ISSN: 2277-3630 Impact factor: 7.429*, 11, 34-39.
31. Abdulazizovich, X. U. B., Qutbiddinovich, S. I., & Sobirjon o'g'li, J. E. (2021). POSITIVE ASPECTS OF THE CASH METHOD IN SMALL BUSINESSES IN A PANDEMIC ENVIRONMENT. *American Journal of Economics and Business Management*, 4(3), 1-8.
32. Abdulazizovich, K. U. IMPROVING THE REFLECTION OF MONEY AND CASH EQUIVALENT IN THE ACCOUNTING BALANCE. *Dear Academicians & Research Scholars*, 55.
33. Kamalov, A. A., & Xolmirzayev, U. A. (2016). Small business and private entrepreneurship in Uzbekistan. *Questions of Economics and Management*, 5(7).
34. Kholmiraev, U. B. A., & Ubaydullayev, T. A. (2023). IMPROVING THE CLASSIFICATION OF FINANCIAL ASSETS ACCORDING TO THE ECONOMIC CONTENT. *Educational Research in Universal Sciences*, 2(1), 203-209.
35. Qutbiddinovich, S. I., & Abdulazizovich, X. U. B. (2023). GAAP ASOSIGA QO'YILGAN MOLIYAVIY HISOB KONTSEPTSIYALARI. *Interpretation and researches*, 1(3), 42-50.
36. O'g'li, J. E. S., & Abdulazizovich, X. U. B. (2019). Profits of housekeeping and its development. *Asian Journal of Multidimensional Research (AJMR)*, 8(4), 419-423.
37. Juraev, E. S., & Xolmirzayev, U. A. (2020). Supporting small business subjects by tax reforms. *Экономика и социум*, (1 (68)), 48-52.
38. Ogli, I. S. H., & Oglu, O. I. A. Peculiarities of the Development of Industrial Production in Namangan Region. *Volume*, 9, 544-547.

39. O'G'LI, I. S. X. (2022). TENDENCIES OF INDUSTRIAL DEVELOPMENT IN NAMANGAN REGION. *INTERNATIONAL JOURNAL OF RESEARCH IN COMMERCE, IT, ENGINEERING AND SOCIAL SCIENCES*.
40. Иброгимов, Ш. (2022). ПРОМЫШЛЕННОЕ ПРОИЗВОДСТВО НАМАНГАНСКОЙ ОБЛАСТИ ОСОБЕННОСТИ РАЗВИТИЯ. *Экономика и социум*, (2-2 (93)), 634-640.
41. Ibrogimov, S. (2021). DIGITAL ECONOMY AND FACTORS OF ITS DEVELOPMENT IN THE CONDITIONS OF PANDEMIC IN THE REPUBLIC OF UZBEKISTAN. *INTERNATIONAL ENGINEERING JOURNAL FOR RESEARCH & DEVELOPMENT*.
42. O'G'LI, I. S. X. (2021). Фермер хўжаликларида ишлаб чиқариш харажатлари ҳисоби. *NamMTI ilmiy-texnika jurnali*.
43. Abdumalik o'g'li, M. M. (2022). EVALUATION OF COMPETITIVENESS IN THE MARKET OF GOODS IN INDUSTRIAL ENTERPRISES. *INTERNATIONAL JOURNAL OF SOCIAL SCIENCE & INTERDISCIPLINARY RESEARCH ISSN: 2277-3630 Impact factor: 7.429, 11(10)*, 86-92.
44. Sirojiddinov, I. Q., & Abdumalik o'g'li, M. M. (2022, June). SIGNS AND APPEARANCE OF ECONOMIC HELPLESSNESS. In *Conference Zone* (pp. 8-14).
45. Hakimovich, U. D. (2022). ANALYSIS OF FINANCIAL SUSTAINABILITY ANALYSIS OF BUSINESS PROCESSES IN THE BUSINESS PROCESS. *INTERNATIONAL JOURNAL OF SOCIAL SCIENCE & INTERDISCIPLINARY RESEARCH ISSN: 2277-3630 Impact factor: 7.429, 11(05)*, 143-148.
46. Nasirova, N. (2023). KICHIK BIZNES VA TADBIRKORLIKNI RIVOJLANTIRISHDA INNOVASION MARKETINGDAN SAMARALI FOYDALANISH. *Interpretation and researches*, 1(3), 28-34.
47. Tursunpolatovna, N. N. (2022). NEED AND DUTIES OF ACCOUNTING IN BUSINESS ENTITIES. *INTERNATIONAL JOURNAL OF RESEARCH IN COMMERCE, IT, ENGINEERING AND SOCIAL SCIENCES ISSN: 2349-7793 Impact Factor: 6.876, 16(11)*, 8-12.
48. Арипов, О. А., & Обиджонов, А. М. (2021). ВОЗНИКНОВЕНИЕ ЭКОЛОГИЧЕСКИХ ПРОБЛЕМ В СТРОИТЕЛЬСТВЕ.
49. Abdullaevich, A. O. (2023). INSON KAPITALINI RIVOJLANISHIGA DOIR MULOHAZALAR. *Interpretation and researches*, 1(3), 13-20.
50. Арипов, О. (2017). Кичик бизнес ва хусусий тадбиркорликда аёлларнинг ўрни. *Iqtisodiyot va innovatsion texnologiyalar*, (3), 254-261.

51. Abdullayevich, A. O. (2022). OPPORTUNITIES FOR SUSTAINABILITY OF SMALL BUSINESS ENTERPRISES ON THE BASIS OF IMPROVING THE BUSINESS ENVIRONMENT IN UZBEKISTAN. *INTERNATIONAL JOURNAL OF SOCIAL SCIENCE & INTERDISCIPLINARY RESEARCH* ISSN: 2277-3630 *Impact factor: 7.429*, 11, 83-87.
52. Арипов, О. А. (2018). Ўзбекистонда ишбилармонлик мухитини яхшилашдаги ташкилий-ҳуқуқий саъй-ҳаракатлар. *Экономика и финансы (Узбекистан)*, (5), 18-25.
53. Xolmirzayev, A. X. (2021). RISK FACTORS AND UNCERTAINTIES IN THE ECONOMY. *Мировая наука*, (2), 24-27.
54. Kholmirzaev, A. K. (2021). Criteria and directions of development of small business activities. *ACADEMICIA: An International Multidisciplinary Research Journal*, 11(6), 730-735.
55. Kholmirzaev, A. (2020). Ways of small business development. *Asian Journal of Multidimensional Research (AJMR)*, 9(11), 162-167.
56. Yuldashev, Q. M., Tursunov, N. N., & Kholmirzaev, A. X. (2020). Analysis of small business and private entrepreneurship in the development of the economy of the republic of Uzbekistan. *South Asian Journal of Marketing & Management Research*, 10(8), 60-67.
57. Юлдашев, К. М., & Холмирзаев, А. Х. (2019). Осуществление реализации механизма частного партнерства в Узбекистане. *Молодой ученый*, (51), 435-437.